

Standardsprog og sprogvariationer

Standardsprog

Et officielt sprog er et sprog, der er blevet standardiseret og typisk er rensat for regionale og sociale kendetegn. Ofte er der dog tale om, at et regionalsprog på et tidspunkt har sat sig igennem over for de andre sprogvarianter og er blevet det dominerende standardsprog. Ved et officielt sprog opstilles normdannende regler for sproget i forhold til grammatik, udtale og ordvalg. Standardsproget styres af en officiel sprogpolitik og er det sprog, der undervises i. På dansk kaldes standardsproget også for rigsdansk, mens man eksempelvis på britisk engelsk taler om Received Pronunciation, om Hochdeutsch på tysk og om le français standard på fransk. I Danmark fastsætter Dansk Sprognævn regler for retskrivning og beskriver det danske sprog. I Frankrig hedder dette sprogorgan Académie Française, fælles for de tysktalende lande eksisterer der Rat für deutsche Rechtschreibung, mens der i England ikke er et sprognævn, der på centralt plan regulerer sproget.

Hvis der forekommer afvigelser fra standardsproget i morfologi, syntaks, ordforråd, udtale og/eller intonation, kaldes det en variation.

Dialekt

En dialekt er en sprogvariation, der ligger uden for standardsproget og kan placeres geografisk. Det kan være, at et substantiv i intetkøn bruges med en fælleskønsartikel, eksempelvis *en hus*, eller at trykfordelingen i udtalen af ordet *medister* skifter fra anden stavelse [me'disdʌ] til første stavelse ['medisdʌ].

Blandt medlemmerne af et sprogfællesskab, som deler en dialekt, kan der eksistere en stærk samhørighedsfølelse og en særlig lokal indsats for at bevare dialekten, da den giver sprogbrugerne en fælles identitet. I Sønderjylland findes eksempelvis en udpræget stolthed over de dialekter, som tales her. Dette ses blandet andet på de senere års VM i synnejysk, der sætter fokus på værdien af at tale en sønderjysk dialekt. Afdelingen for Dialektforskning på Københavns Universitet har på www.dialekt.dk samlet forskning om og eksempler på danske dialekter, der er lige til at gå på opdagelse i.

Lignende stolthed er også at spore i lydoptagelsen hos British Library med en mand fra Birmingham i England. Med humor og det personlige pronomen "we" som identitetsmarkører forklarer han, hvorfor han taler en yam yam-dialekt.

<https://jegersprog.systime.dk/?id=177>